

***Von Canisius zum Canisianum: Weltkirche in Innsbruck; Ein Kolleg im Wandel der Zeit.* Peter Übelbacher, Andreas Schermann in Josef Thorer, ur. Linz: Wagner Verlag 2021. 192 str. ISBN 978-3-903040-55-7.**

Cerkev na Tirolskem letos zelo slovesno obhaja 500-letnico rojstva sv. Petra Kanizija (1521–1597), nizozemskega jezuita, pomembne osebnosti prenovitvenega dogajanja v katoliški Cerkvi po tridentinskem cerkvenem zboru. Sestavljen je bil celoletni program praznovanj, ki so ga sprejele škofija Innsbruck – Kanizija ima namreč za svojega škofijskega zavetnika –, in jezuitske ustanove v Avstriji. Kot uvod v praznovanja so pripravili publikacijo *Danes živeti in verovati s srcem in razumom po navdihih Petra Kanizija (Heute. Leben und glauben mit Herz und Verstand inspiriert von Petrus Canisius)*. Na publikacijo *Von Canisius zum Canisianum* lahko gledamo kot na dopolnitev dveh poprejšnjih jubilejnih zgodovinskih izdaj (*Das theologischen Konvikt zu Innsbruck einst und jetzt*, leta 1908; *Festschrift zur Hundertjahrfeier des Theologischen Konvikts Innsbruck 1858–1958*, leta 1958). Zavod *Canisianum* ima zgodovinski pomen tudi za Cerkev na Slovenskem, podobno kakor univerza v Innsbrucku nasploh.

Kaniziju pripada naslov prvega jezuita iz nemškega prostora. Na svojih pastoralnih poteh se je večkrat ustavil na Tirolskem in s to deželo imel tesne stike. Poleg skrbi za pripravo katekizmov in za izvajanje duhovnih vaj je veliko pozor-

nost namenjal širjenju pobožnosti do Jezusovega srca kot močne oblike prenavljanja verskega življenja. Zato je dobil zavod, ki je imel nalogo, izobraževati duhovščino za prenovitveno delo, ime po njem. Zavod *Canisianum* je imel več stoletij poseben pomen za škofije iz celotne habsburške monarhije in v prvi vrsti za škofijo Brixen, katere sestavni del je bila Tirolska vse do sredine 20. stoletja. V zavod so svoje bogoslovce pošiljali tudi škofje, ki so izhajali iz nemško govorečega prostora (npr. v Združenih državah Amerike). Obhajanje 500-letnice Kanizijevega rojstva je bila priložnost, da so pripravili publikacijo, hkrati namenjeno proslavljanju jubileja in ovrednotenju poslanstva, ki ga je zavod *Canisianum* opravljal do leta 2013, ko je dobil drugačen namen.

Svoj pogled na jubilejno leto, na mesto sv. Petra Kanizija v zgodovini Tirolske in na vlogo zavoda *Canisianum* predstavljajo deželni glavar, voditelj škofije in innsbruški župan. Zavod je mestu dajal mednarodno razsežnost in v malem predstavljal svetovno Cerkev, kajti v zadnjem stoletju so v njem študentje iz vseh petih kontinentov. Da je zavod imel svoje domovanje na več krajih, po letu 1911 v veliki namensko zgrajeni stavbi in od leta 2013 dalje v jezuitskem kolegiju, a je hkrati ohranjal svoje izvirno poslanstvo, to je: skrbel za dobre študijske možnosti bogoslovcev in mladih duhovnikov, v svoji spremni besedi poudarila voditelj jezuitske srednjeevropske province in sedanji rektor zavoda.

Prvi sklop prispevkov poseže v zgodovino. Predstavljena sta sv. Peter Kanizij in zavod *Canisianum* od začetka do preureditve njegovega delovanja po letu 2000. Izvemo, zakaj je dobil Innsbruck ime ‚mesto Petra Kanizija‘ in zakaj se teološki konvikt imenuje po njem. Poglobljeno so orisani začetek teološkega kolegija, vključno z obdobjem izgnanstva v Švici v času nacionalsocializma, in temeljne poteze njegovega delovanja v desetletjih po drugi svetovni vojni. Na utrip življenja v ustanovi so močno vplivali različni teološki tokovi, ki so se uveljavljali v Cerkvi v vseh obdobjih, in posebej dogajanje, ki ga je prinesel drugi vatikanski cerkveni zbor. Že med koncilom in še bolj po njem so imeli vedno močnejši delež študentje iz Afrike in Azije, s tem pa je Cerkev v Avstriji začela še bolj izvirno podpirati nastajanje krajevnih Cerkva v teh delih sveta, tudi tako, da je zbirala sredstva za študij in vzdrževanje študentov. Podobno vlogo je imela za krajevne Cerkve, ki so se znašle v objemu komunističnih ureditev vzhodne Evrope.

Vsebinsko obogatitev pomenijo pričevanje študentov, ki so bivali v kolegiju *Canisianum* v letih po drugi svetovni vojni. Iz njihovih vrst je izšlo več voditeljev škofij in samostanskih skupnosti, tako v Evropi kakor drugod. V prispevkih so zapisali vrsto informacij, ki pomenijo izvirno obogatitev zgodovinskega spomina na ustanovo, na razmere v Cerkvi in v tirolski družbi ter na razgibano dogajanje na teološkem področju. Med prispevki izstopa pričevanje nekdanjega innsbruškega škofa R. Stecherja, ki je iz prve roke prispeval dragoceno stran zgodovine zavoda in dela mesta Innsbruck Sagen, v katerem stoji zavod. Zgodovinsko pričevalnost imajo pogovori z

jezuiti, ki so bili med voditelji ustanove, in učitelji na Teološki fakulteti innsbruške univerze. Podoben izviren prispevek so pogledi študentov iz cerkvenih skupnosti, v katerih uporabljajo bizantinski obred.

Kot vrsta drugih cerkvenih ustanov se je po letu 2000 moral z vprašanjem prihodnosti in svoje vloge v okviru cerkvenih izobraževalnih ustanov srečati tudi *Canisianum*. Poglobljeni razmislek o nadaljnjem delu in mestu v Cerkvi so narekovala tako manjše število študentov kakor vprašanje gospodarskega vzdrževanja velike ustanove in pričakovanja cerkvenih voditeljev, ki so do tedaj pošiljali svoje študente v Innsbruck. Tako je dozorela ideja o preoblikovanju semenišča v Mednarodni teološki kolegij, v katerem bi dobili možnost nadaljnega teološkega izobraževanja oziroma specialističnega študija duhovniki in drugi študentje iz škofij, redov in apostolskih skupnosti s celega sveta. Ustanova je dobila novo podobo s študijskim letom 2007/2008. Skupaj s Teološko fakulteto pa so pripravili programe, ki so bolj ustrezali potrebam Cerkva v misijskih deželah, od koder je začelo prihajati vedno več študentov. Nazadnje je bila leta 2013 sprejeta še odločitev, da se skupnost teoloških študentov preseli iz starega poslopja *Canisianuma* v prostore jezuitskega kolegija ob Teološki fakulteti. V istem letu je staro poslopje *Canisianuma* postalo študentski dom, v katerem ima možnost bivanja in študija 160 študentov in študentk.

V zadnjem delu knjige so orisane nekatere izvirne značilnosti teološkega študija v Innsbrucku in skupnosti študentov, ki tam opravljajo svoj podiplomski študij. V besedi in sliki se pokaže bogata mednarodna narava skupnosti,

študijskih tem in povezanosti z vesoljno Cerkvijo. Predstavljena je zgodovina pobožnosti do Srca Jezusovega kot izvirne značilnosti Cerkve, dežele Tirolske in zavoda Canisianum. Dodane so še preglednice vodstva zavoda, škofov, ki so študirali na njem, in nekdanjih študentov, ki so dobili naslov blaženih.

Predstavljena knjiga ni monografija o zgodovini innsbruškega zavoda Canisianum, v kateri bi bili podrobno obravnavani vsi vidiki delovanja ustanove.

Zbrana besedila in ilustrativno gradivo pa vendarle jo razširjen in poglobljen pogled na poslanstvo, ki ga je zavod imel in ga ima v prenovljeni obliki še naprej. Tudi iz slovenskega prostora je v tem zavodu imela možnost pridobivanja akademskih nazivov vrsta uglednih klerikov, zato jo lahko obravnavamo kot eno od izobraževalnih ustanov, ki so vplivale na cerkveno življenje na Slovenskem.

Bogdan Kolar

Stanislav Slatinek. *Temelji kazenskega kanonskega prava*. Ljubljana: Teološka fakulteta, 2021. 152 str. ISBN 9789612651985.

Izr. prof. dr. Stanislav Slatinek, predstojnik Katedre za cerkveno pravo Teološke fakultete Univerze v Ljubljani (TEOF) in vodja Inštituta za kanonsko-pravne vede, je pri TEOF (Znanstvena knjižnica 78) izdal izredno dragoceno in aktualno monografijo z naslovom *Temelji kazenskega kanonskega prava*.

Ena najtežjih sodnikovih nalog, ki sodi v kazenskih in drugih postopkih, je dokazovanje krivde, saj se že ob najmanjši nepazljivosti in nenatančnosti lahko zgodi, da bi se krivda pripisala nedolžnemu ali pa bi bil krivi oproščen. Ob sklepu dokaznega postopka, ki privede do obsodbe, sledi naložitev kazni, ki pa naj ne bo *maior quam culpa sit*. Pa tudi manjša naj ne bo, da se zagotovi pravičnost. Pravo ne more predvideti vseh okoliščin posameznih primerov kaznivih dejanj, so pa okoliščine tiste, ki regulirajo naložitev kazni.

Prvi del Slatinkove monografije je normativni prikaz temeljnih pojmov kazenskega kanonskega prava, v drugem delu se avtor osredotoča na sam potek kazenskega postopka, v tretjem delu pa opozori na pravico do poštenega sojenja pri spolnih zlorabah mladoletnih oseb. Prav to zadnje – spolne zlorabe – povzroča Cerkvi in vsej družbi hude rane, posebno pa še žrtvam tovrstnih dejanj. Papež Frančišek govori o tem, da povzročajo zločini spolnih zlorab telesno, psihično in duhovno škodo žrtvam in da prizadenejo skupnost verujočih. Da se te reči v najrazličnejših oblikah ne bi več ponovile, je po njegovem mnenju potrebno nenehno in globoko sprebrnjenje src, potrjeno s konkretnimi in učinkovitimi dejanji, ki vključujejo vse v Cerkvi, zato da bi bilo prek osebne svetosti in moralne obveze mogoče prispevati k pospeševanju polne verodostojnosti evangeljskega oznanila in k učinkovitosti poslanstva Cerkve. Čeprav je bilo na področju preprečevanja spolnih zlorab v katoliški Cerkvi že veliko storjenega, se moramo iz grenkih izkušenj